

**Możliwości otrzymania dopłat do trwałych
użytków zielonych w ramach Wspólnej Polityki
Rolnej (WPR) 2023-2027**
*„Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne
2023-2027”*

Wspólna Polityka Rolna (WPR) 2023-2027

Zapewnienie rolnikom
godziwych dochodów

Zwiększenie
konkurencyjności

Przywrócenie
równowagi w łańcuchu
żywnościowym

Przeciwdziałanie
zmianie klimatu

Dbanie o środowisko

Ochrona krajobrazów i
różnorodności
biologicznej

Wsparcie wymiany
pokoleń

Dynamiczny rozwój
obszarów wiejskich

Ochrona jakości
żywności i zdrowia

Najważniejsze zmiany

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne 2023-2027

PROW
2014 –2020

- Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000
- Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
- Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk

Plan Strategiczny
2023 2027

- Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000**
- Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000**
- Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

Dostępne informacje nt. Interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych 2023-2027

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/dokumenty-ps-wpr>

🏠 > Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi > Co robimy > Wsparcie rolnictwa
> Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) >

[< Powrót](#)

Dokumenty PS WPR 2023-2027

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata **2023-2027**

I 8.1. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 -str. 698

I 8.2. - Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 -str. 756

I 8.3. - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 -str. 779

Dostępne informacje nt. Interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych 2023-2027

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12369902/katalog/12955300#12955300>

biuletyn
informacji publicznejRządowe Centrum Legislacji

RCLPPiPDziennik UstawMonitor Polski

Rządowy Proces Legislacyjny

poniedziałek, 12 lutego 2024, data aktualizacji serwisu: **12.02.2024** o godzinie **13:44**

Status prawny	Struktura organizacyjna	Legislacja	Petycje	Zamówienia publiczne	Praca i praktyki	Ogłoszenia	Wykonywanie orzeczeń TK	Aplikacja legislacyjna
Projekty założeń projektów ustaw	Projekty ustaw	Projekty rozporządzeń	OŚR ex post					

Tu jesteś: [Opiniowanie](#)

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

☒ Wyślij komentarz do projektu (rejestruj zmiany)

Wnioskodawca:	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Data utworzenia:	28-02-2023
Działy:	rozwój wsi,
Hasła:	PLANOWANIE ROZWOJU,
Status projektu:	zamknięty
Wykaz prac legislacyjnych:	Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Numer z wykazu:	461
Odnosnik do publikatora	Dz. U. 2023r. poz. 734
Projekt realizuje przepisy prawa Unii Europejskiej:	Numer i tytuł aktu prawnego Unii Europejskiej: Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.).
Kadencja:	IX
Okres kadencji:	2019-2023

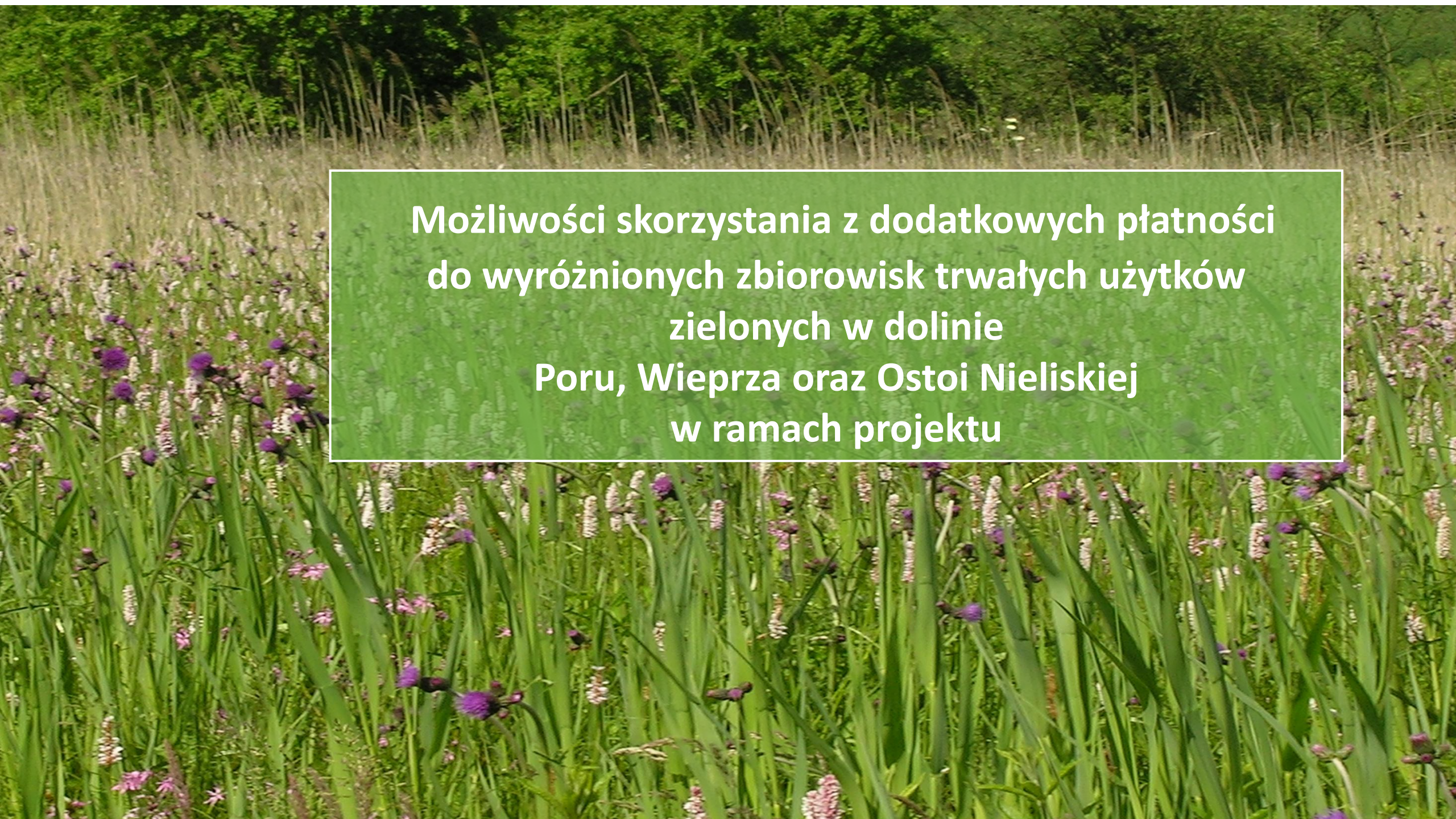

Najważniejsze zmiany Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne 2023-2027

Korzystne zmiany od 2023 r.

- ✓ zwiększenie stawek płatności we wszystkich rodzajach interwencji w stosunku do obecnie obowiązujących
- ✓ w Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 wsparcie będzie obejmowało również na ochronę zagrożonych gatunków ptaków;
- ✓ brak konieczności sporządzania inwentaryzacji przyrodniczych w sytuacji, gdy siedliska przyrodnicze/gatunki ptaków (wodniczka, dubelt) będą wskazane w obowiązujących planach ochrony/planach zadań ochronnych lub w warstwach GIS wynikających z monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ);
- ✓ wdrożenie nowych instrumentów wsparcia
 - ✓ Interwencja 3. Ekstensywne TUZ na obszarach Natura 2000
 - ✓ Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych (z wariantami: Wariant 1. Wieloletnie pasy kwietne i Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności);

**Możliwości skorzystania z dodatkowych płatności
do wyróżnionych zbiorowisk trwałych użytków
zielonych w dolinie
Poru, Wieprza oraz Ostoi Nieliskiej
w ramach projektu**

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Interwencje przyrodnicze w Planie Strategicznym

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

Departament Płatności Bezpośrednich,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

- ❖ DRŚK PROW2014-2020–od2023r. Tylko wnioski kontynuacyjne (ostatnia kampania – 2026r.)
- ❖ Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne PS 2023-2027

Cel promowanie praktyk rolniczych przyczyniających się do ochrony **cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków**, zagrożonych zasobów genetycznych roślin i zwierząt w rolnictwie, a także ochrony różnorodności krajobrazu oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego.

Kontynuacja wsparcia wdrażanego w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014 – 2020. Różnice wynikają ze zmian w przepisach unijnych, doświadczeń wyniesionych z poprzedniego okresu programowania oraz konieczności realizacji dodatkowych potrzeb środowiskowo klimatycznych i z zakresu ochrony zasobów genetycznych.

Niektóre z dotychczasowych praktyk – „przejsie” do ekoschematów

Nowe instrumenty wsparcia (bioróżnorodność na gruntach ornych)

Modyfikacje w dotychczasowych instrumentach (m.in.: rozszerzenie wsparcia): „ptaki” poza obszarem **Natura 2000**, dodatkowe płatności

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

1. **Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000**
2. **Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000**
3. **Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 NOWA**
4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
7. **Bioróżnorodność na gruntach ornych NOWA**

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

Wszystkie warianty w ramach interwencji wraz ze stawkami płatności

Interwencja	Wariant	Stawka płatności
1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 568 zł/ha
	1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 452 zł/ha
	1.3. Murawy	1 612 zł/ha
	1.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1 115 zł/ha
	1.5. Półnaturalne łąki świeże	1 497 zł/ha
	1.6. Torfowiska	912 zł/ha
	1.6.1. Torfowiska –wymogi kluczowe	1 536 zł/ha
	1.6.2. Torfowiska –wymogi kluczowe i uzupełniające	
	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
	1.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziobi czajka)	1 055 zł/ha
	1.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego	1 347 zł/ha
	1.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	1 555 zł/ha
	1.10 Ochrona siedlisk lęgowych derkacza	1 055 zł/ha

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

Wszystkie warianty w ramach interwencji wraz ze stawkami płatności

Interwencja	Wariant	Stawka płatności
2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 568 zł/ha
	2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 452 zł/ha
	2.3. Murawy	1 612 zł/ha
	2.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1 115 zł/ha
	2.5. Półnaturalne łąki świeże	1 497 zł/ha
	2.6. Torfowiska	912 zł/ha
	2.6.1. Torfowiska –wymogi kluczowe	1 536 zł/ha
	2.6.2. Torfowiska –wymogi kluczowe i uzupełniające	
	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
	2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób i czajka)	1 055 zł/ha
	2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego	1 347 zł/ha
	2.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	1 555 zł/ha
	2.10 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	1 055 zł/ha
3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000		836 zł/ha

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne GŁÓWNE ZAŁOŻENIA – przepisy UE

Główne założenia:

- zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów **na okres 5 lat**
- wymogi wykraczają ponad wymogi podstawowe (w tym m.in. wzmocnioną warunkowość) oraz są inne niż praktyki w ramach ekoschematów
- płatności stanowią rekompensatę poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z podjętych zobowiązań

Rola eksperta przyrodniczego
Ustawa o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na
lata 2023–2027 (art. 113.ust 2)

Usługi doradcze w zakresie sporządzenia **dokumentacji przyrodniczej** stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków oraz sporządzania **planu działalności rolnośrodowiskowej** w części dotyczącej interwencji 1 i 2, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WARUNKI

Warunki przyznania płatności (poziom ustawy):

- posiadanie **użytków rolnych** lub tzw. obszarów przyrodniczych tj. obszarów niebędących użytkami rolnymi na których występują określone typy cennych siedlisk o powierzchni nie mniejszej niż **1 ha**
- pomoc przyznawana do gruntu, który w dniu **31 maja** roku (w którym został złożony wniosek), jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o płatność na podstawie tytułu prawnego
- minimalna powierzchnia **działki (rolnej lub przyrodniczej)**, do której przyznawane jest wsparcie to **0,1 ha**

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WARUNKI

Warunki przyznania płatności poziom rozporządzenia

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną przyznaje się rolnikowi albo zarządcy jeżeli:

- realizuje zobowiązanie rolno środowiskowo klimatyczne przez **5 lat**,
- spełniania szczegółowe **warunki** przyznania płatności rolno środowiskowo klimatycznej w ramach interwencji lub ich wariantów.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZOBOWIĄZANIA RŚK

Zobowiązanie rolno środowiskowo klimatyczne (rśk):

- realizowane jest w ramach **jednego wariantu** lub **jednej interwencji** (w przypadku gdy interwencja nie obejmuje wariantu)
- można realizować **jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie**, z tym że takie same zobowiązania można realizować, jeżeli zostały podjęte w różnych latach (z wyjątkiem przejęcia zobowiązania od innego beneficjenta)

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca:

- posiada **plan działalności rolnośrodowiskowej** sporządzony przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego lub **dodatkowo w przypadku interwencji 1 i 2 również przy udziale eksperta przyrodniczego**,
- prowadzi **rejestr działalności rolnośrodowiskowej** (może być prowadzony na jednym formularzu z rejestrem działalności ekologicznej (prowadzonym na potrzeby zobowiązania PROW 2014-2020 jak i PS 2023-2027) jak i rejestrem działalności rolnośrodowiskowej prowadzonym na potrzeby zobowiązania PROW 2014-2020
- przestrzega odnośnych minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych na mocy prawa krajowego,

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca

- posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą **szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków**, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego w roku składania wniosku lub w roku poprzedzającym* dla interwencji 1 i 2

!!! ale dokumentacja przyrodnicza nie jest wymagana jeśli !!!

- w PZO/PO dla danego obszaru Natura 2000 określono działania obligatoryjne lub fakultatywne dla danego siedliska lub danego gatunku ptaka objętego pomocą w ramach odpowiedniego wariantu
- zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynika z warstw cyfrowych (opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez GIOŚ udostępnionych ARiMR)

*Możliwość wykonania dokumentacji w drugim roku zobowiązania ale przy sankcji 100% za pierwszy rok

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca przestrzega:

- **szczegółowych wymogów** dla poszczególnych interwencji (załącznik nr 2 do rozporządzenia) jak również wymogów określonych w planie rś (doprecyzowanych) przez doradcę rolnośrodowiskowego (interwencja 3, 4, 7, wariant 7a) lub eksperta przyrodniczego (interwencja 1 i 2).

!!! w planie mogą być wskazane
wymogi, które są sprzeczne z wymogami RŚK
o ile wynika to z działań ochronnych PZO/PO dla obszaru Natura 2000!!!

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZOBOWIAZANIE RŚK

Zobowiązanie jest realizowane **od dnia 15 marca** roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rśk.

Płatność jest przyznawana do obszarów Natura 2000:

- **trwałych użytków zielonych** (wszystkie warianty)
- **obszarów przyrodniczych** (wybrane warianty siedliskowe: łąki selernicowe i słonorośla, murawy, torfowiska oraz warianty ptasie)

ZASADA: **Nie można realizować kilku zobowiązań rśk na tym samym obszarze** (dotyczy to również zobowiązań rśk PROW 2014-2020 oraz zobowiązań ekologicznych PROW 2014-2020 i PS 2023-2027).

Wyjątek:

Pakiet 1 Rolnictwo zrównoważone i interwencje przyrodnicze (1-3)

WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH

Rola ekspertów przyrodniczych :

- stwierdzenie występowania siedliska/gatunku ptaka **TYLKO JEŚLI** nie wynika to z PO/PZO lub zasięgów występowania wybranych gatunków ptaków,
- doprecyzowanie wymogów uwzględniając stan siedliska oraz uwarunkowania lokalne

ZAWSZE:

Obszar wdrażania (kwalifikacja działek) - nowe podejście:

- a) siedlisko „ ptasie”(wodniczka i dubelt) wskazane **w warstwach cyfrowych** opracowanych w ramach monitoringu GIOŚ – (**brak dokumentacji przyrodniczej**)
- b) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ wskazane w **PO lub PZO** (**brak dokumentacji przyrodniczej**)
- c) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ stwierdzone w **drodze inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej przez eksperta** (tylko jeśli nie jest spełniony pkt a lub pkt b)

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne –art. 70

INTERWENCJE 8.1

PROW 2014-2020

Ekspert **przeprowadza inwentaryzację** i stwierdza, że jest łąka wilgotna

Działka zakwalifikowana do wariantu:
ŁĄKI WILGOTNE

ŁĄKA ŚWIEŻA (ZGODNIE
Z PZO/PO)

PS 2023-2027

Ekspert **nie przeprowadza inwentaryzacji**

Działka zakwalifikowana do wariantu na podstawie PZO/PO:
ŁĄKI ŚWIEŻE

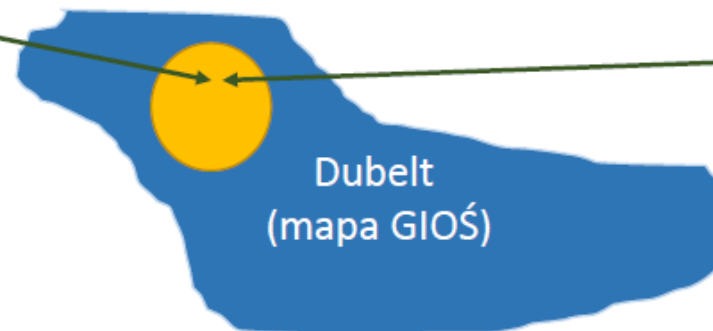

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne –art. 70

INTERWENCJE 8.1

PROW 2014-2020

Ekspert **przeprowadza inwentaryzację** i stwierdza, że jest siedlisko np. dubelta

PS 2023-2027

Dwie możliwości:

1. Ekspert **nie przeprowadza inwentaryzacji:** podstawa do zakwalifikowania działki do wariantu – mapa GIOŚ: **DUBELT**
2. Ekspert **przeprowadza inwentaryzację** w wyniku, której stwierdza inny gatunek lub inne siedlisko np. **RYCYK**

WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH

Zasady realizacji interwencji 1:

- **Zgodność realizacji wariantu z PZO/PO** (jeżeli jest określony przedmiot ochrony i działania ochronne)
- **Jeśli PZO/PO pokrywa się zasięgiem występowania wodniczki/dubelta** (warstwa) ale jest **inny gatunek/siedlisko** możliwa jest realizacja **albo** wariantu odpowiadającemu warstwie albo wariantu odpowiadającemu PZO/PO
- **Możliwość realizacji wariantów ptasich na obszarach SOO** (natura siedliskowa)
Jeśli dla obszaru SOO nie ma PZO/PO i nie jest to jednocześnie obszar ptasi to można realizować warianty ptasie - **o ile RDOŚ wyrazi zgodę.**

WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH

Zasady realizacji interwencji 1:

Brak sprzeczności wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO

Jeśli występuje sprzeczność wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO to:

- 1) zobowiązanie rśk jest realizowane **zgodnie z tymi działaniami** , w odniesieniu do których wystąpiła ta sprzeczność oraz te **działania są wskazane w planie rś jako wymogi realizowanego zobowiązania rś** , albo
- 2) zobowiązanie rśk jest realizowane **zgodnie z wymogami rozporządzenia o ile RDOŚ, potwierdził** że dany wariant może być realizowany .

WARUNKI: INTERWENCJA 2. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW POZA

Płatność jest przyznawana do:

- **trwałych użytków zielonych** (wszystkie warianty)
- **obszarów przyrodniczych** (wybrane warianty siedliskowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, torfowiska oraz warianty „ptasie”)

Rola ekspertów przyrodniczych:

- * stwierdzenie występowania siedliska/gatunku ptaka tylko jeśli nie zasięgów występowania wybranych gatunków ptaków (dubelt, wodniczka) oraz
- * doprecyzowanie wymogów uwzględniając stan siedliska oraz uwarunkowania lokalne

Obszar wdrażania (kwalifikacja działek)* nowe podejście

a) siedlisko „ptasie” (wodniczka i dubelt) wskazane w warstwach cyfrowych **GIOŚ -BRAK DOKUMENTACJI PRZYRODNICZEJ**

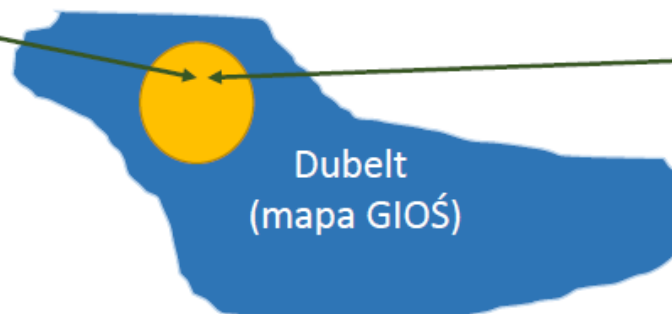
b) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ptasie” stwierdzone w **drodze inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej przez eksperta** (jeśli nie jest spełniony pkt a) - **DOKUMENTACJA PRZYRODNICZA**

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne art. 70

INTERWENCJE 8.2

PROW 2014-2020

Ekspert **przeprowadza inwentaryzację** i stwierdza, że jest siedlisko np. dubelta

PS 2023-2027

Dwie możliwości:

1. Ekspert **nie przeprowadza inwentaryzacji**:
podstawa do zakwalifikowania działki do wariantu – mapa GIOŚ: **DUBELT**
2. Ekspert **przeprowadza inwentaryzację** w wyniku, której stwierdza inny gatunek lub inne siedlisko np. **RYCYK**

WARUNKI: INTERWENCJA 3. EKSTENSYWNE UŻYTKOWANIE ŁĄK I PASTWISK NA OBSZARACH

Brak eksperta przyrodniczego - duża rola doradcy

ZASADA : Realizacja poza obszarami, dla których w PZO/PO lub w warstwach zasięgów występowania dubelta i wodniczki wskazano siedliska/ptaki wspierane w ramach interwencji 1.

Płatność jest przyznawana do **trwałych użytków zielonych** położonych na obszarze Natura 2000, **jeżeli w pierwszym roku** realizacji zobowiązania rolno środowiskowo klimatycznego **w pzo lub po** lub **warstwach** cyfrowych (dubelt/wodniczka) **dla całej działki rolnej**, do której rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tej Interwencji, **nie wskazano siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków** objętych płatnościami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach wariantów interwencji 1.

MOŻNA realizować interwencję 3

NIE można realizować interwencji 3 (można realizować interwencję 1)

WARUNKI:INTERWENCJA 3. EKSTENSYWNE UŻYTKOWANIE ŁĄK I PASTWISK NA OBSZARACH

!!! Jeśli występuje sprzeczność wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO to:

1. zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie z tymi działaniami, w odniesieniu do których wystąpiła ta sprzeczność oraz te działania są wskazane w planie rś jako wymogi realizowanego zobowiązania rś albo
2. zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie wymogami rozporządzenia o ile RDOŚ, potwierdził że dany wariant może być realizowany

Jeśli dla obszaru SOO (natura siedliskowa) nie ma PZO/PO i nie jest to jednocześnie obszar ptasi to można realizować Interwencję 3 - o ile RDOŚ wyrazi zgodę.

REGUŁY DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI RŚK

- ✓ **Stawki płatności** określone w załączniku do rozporządzenia (zwiększone w stosunku do obecnie realizowanych pakietów PROW 2014-2020)
- ✓ Mechanizm **degresywność płatności** dla Interwencji 2. **Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000**
 - 100% stawki - za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
 - 75% stawki - za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
 - 60% stawki - za powierzchnię powyżej 100 ha.
- ✓ **Preferencje dla spółdzielni:** jeśli o wsparcie ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, progi degresywności będą stosowane łagodniej (proporcjonalnie do liczby członków spółdzielni)
- ✓ **Koszty transakcyjne** przysługują w przypadku interwencji 1 i 2 (cenne siedliska i gatunki na Naturze 2000 i poza) za sporządzenie:
 - dokumentacji przyrodniczej,
 - części szczegółowej planu działalności rolnośrodowiskowej przy udziale eksperta przyrodniczego

KOSZTY TRANSAKCYJNE: INTERWENCJA 1 i 2

Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych za sporządzenie dokumentacji przyrodniczej i planu rs - tak jak w poniżej w tabeli (załącznik)

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku ze sporządzeniem dokumentacji przyrodniczej dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków o powierzchni:	do 1 ha	400 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	917 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	1834 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	2751 zł
	powyżej 50 ha	3669 zł
Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku ze sporządzeniem szczegółowej części planu działalności rolnośrodowiskowej dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków o powierzchni:	do 1 ha	100 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	393 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	786 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	1179 zł
	powyżej 50 ha	1572 zł

suma kwot przeznaczonych na refundację **nie może przekraczać 20 %** wysokości płatności za realizację zobowiązania

!!! ograniczenia tego nie stosuje się do powierzchni do 1 ha

Dodatkowa płatność „retencyjna” do obszarów przyrodniczych

Rolnikowi/zarządcy może być przyznana **dodatkowa płatność retencyjna** do powierzchni **obszarów przyrodniczych** która:

- ✓ w danym roku została zalana lub podtopiona, co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września,
- ✓ jest położona na działkach przyrodniczych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach interwencji 1 i 2 (z wyłączeniem muraw)

- o zwartym obszarze w gospodarstwie wynoszącym co najmniej 0,1 ha.
Potwierdzenie zalania lub podtopienia - na podstawie metod satelitarnych - prowadzonych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy)

Wysokość płatności 280 zł/ha

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencje 1-3

- ❑ w terminie **25 dni** od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rśk
- kopie stron **planu działalności rolnośrodowiskowej** na których są zawarte **doprecyzowane wymogi dla interwencji 1-3** (również w przypadku, gdy te wymogi ulegną zmianie w trakcie kolejnego roku realizacji zobowiązania rśk).
- **oświadczenie eksperta przyrodniczego o (dla interwencji 1 i 2)**
 - a. stwierdzeniu występowania siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków
 - w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, która stanowi podstawę do sporządzenia dokumentacji przyrodniczej,
 - na podstawie działań obligatoryjnych lub fakultatywnych dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, określonych w PZO/PO,
 - na podstawie zasięgu występowania dubelta lub wodniczki wynikającego z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
 - b. braku potrzeby sporządzenia dokumentacji przyrodniczej,
 - c. tym że wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencje 1 i 2

- ✓ w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rśk (Interwencja 1)
- kopię pisemnego potwierdzenia RDOŚ o możliwości realizacji wariantu jeżeli wymogi są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO
- kopię pisemnego potwierdzenia RDOŚ o możliwości realizacji wariantu „ptasiego” na Naturze „siedliskowej” dla której nie PZO/PO i nie jest to Natura „ptasia”

W przypadku wariantów interwencji 1 i 2 rolnik lub zarządca przesyła:

- **do dnia 30 września** - kopię dokumentacji przyrodniczej do ITP
- **do dnia 10 października** roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rśk do kierownika biura powiatowego ARiMR potwierdzenie przesłania kopii dokumentacji przyrodniczej

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencja 3

- ✓ w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rś
- oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, że:
 - a) dla całej działki rolnej do której rolnik ubiega się o przyznanie pierwszej płatności rśk w ramach interwencji 3, w pzo lub po lub warstwach cyfrowych (dubelt/wodniczka), nie wskazano siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków wspieranych w ramach interwencji 1,
 - b) wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi PZO/PO;
- kopię pisemnego **potwierdzenia RDOŚ** o możliwości realizacji interwencji 3 jeżeli wymogi są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO;
- kopię pisemnego **potwierdzenia RDOŚ** o możliwości realizacji interwencji 3 na Naturze „siedliskowej”, dla której nie ma PZO/PO i nie jest to Natura „ptasia

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR

- ✓ **do dnia 15 lipca (do 31 lipca 2023 r.)** kopie stron planu rś na których są zawarte informacje m.in. :
 - dane rolnika,
 - doradcy rś eksperta,
 - wykaz działek rolnych/ działek przyrodniczych i realizowanych na nich interwencji i wariantów
 - lata realizacji zobowiązań (pierwszy rok podjęcia zobowiązania)
 - w przypadku zmian planie rś np dodanie nowego zobowiązania.

System kar w ramach interwencji

System kar w ramach Interwencji obejmuje:

1. kary za przedeklarowanie powierzchni/zwierząt;
2. kary za stwierdzone uchybienia w przestrzeganiu wymogów nakładane na płatności w roku stwierdzenia uchybień
3. kary za stwierdzone uchybienia w przestrzeganiu wymogów – kary „wsteczne” stosowane w odniesieniu do wybranych wymogów:
 - na tym samym poziomie uchybienia co w danym roku
 - na zróżnicowanym poziomie (50%, 30%, 10%, 5%)
4. kary za ponowne stwierdzenie danego uchybienia w latach kolejnych;
5. kary za nierealizowanie zobowiązania lub zmniejszenie powierzchni zobowiązania.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - INTERWENCJE 1 i 2

Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000

Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

Cel: Utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych (tj. zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki, selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska) oraz siedlisk lęgowych ptaków (kszczyka, krwawodzioba czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki, derkacza), których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej.

Wymogi: stosowanie praktyk przyjaznych środowisku tj. wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, ekstensywny wypas zwierząt, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

Stawki płatności (w zależności od wariantu) wynoszą od 912 zł/ha do 1 612 zł/ha

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - INTERWENCJE 1 i 2

Uwzględnienie problemu występowania gatunków niepożądanych

- W przypadku występowania gatunków niepożądanych określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, **wymogi** poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej nieskoszonych oraz terminów i intensywności wypasu mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego w zakresie określonym w tej metodyce, jeśli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką zmianę.

Uwaga!!! Wymogi zmodyfikowane w wyniku stwierdzenia gatunków inwazyjnych - jeśli występuje sprzeczność - wymagana zgoda RDOŚ

- W przypadku **wariantów ptasich** - w pierwszym roku realizacji, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach **dopuszcza się intensyfikację zabiegów** (np. wykonanie 3 pokosów w roku, niepozostawienie nieskoszonych fragmentu działki rolnej).

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - INTERWENCJE 1 i 2

Inne wymogi, na które warto zwrócić uwagę:

- ☐ Pozostawienie nieskoshzonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej: dla siedlisk fitosocjologicznych: 5-20% powierzchni tej działki, a dla siedlisk lęgowych ptaków 5-10% (w PROW 2014-2020 odpowiednio: 15-20%);
- ☐ Przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym wprowadzono wymóg dotyczący obciążenia pastwiska
- ☐ Ewentualne tworzenie nowych urządzeń melioracji wodnych oraz rozbudowa, przebudowa i odtwarzanie istniejących urządzeń melioracji wodnych możliwe jeżeli tego typu działania wynikają z planu ochrony albo planu zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 lub istnieje uzasadniona konieczność dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne **NOWA** INTERWENCJA 3

Interwencja 3. Ekstensywne TUZ na obszarach Natura 2000 - **NOWA**

Cel: ekstensywne użytkowanie rolnicze na trwałych użytkach zielonych na obszarach Natura 2000, aby zapobiec zanikaniu łąk i pastwisk bądź przeciwdziałać intensyfikacji rolnictwa.

Wymogi: Zobowiązanie do stosowania praktyk przyjaznych środowisku tj. wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności:

- stosowanie odpowiedniej liczby pokosów (maks. 2)
- ekstensywny wypas zwierząt (do 1,5 DJP/ha)
- dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody (od 15 czerwca do 30 września),

Stawka płatności: 836 zł/ha.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne a metodyki sporządzania dokumentacji przyrodniczych Inne kwestie - poza rozporządzeniem

Zasady wdrażania interwencji przyrodniczych zapisane w metodyce sporządzanie dokumentacji przyrodniczej

- **Priorytetyzacja** gatunków siewkowych nad derkaczem
- **Warstwa dubelt/wodniczka** a stwierdzenie występowania **innego gatunku** ptaka lub **innego siedliska** - fakultatywność wyboru
- **Zapisy w PZO/PO**: Dotychczas stosowane w dokumentach planistycznych dla obszarów Natura 2000 zapisy działań fakultatywnych na TUZ tj. Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego **należy interpretować** jako działanie odnoszące się zarówno do realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych **w zakresie Pakietu 4. i Pakietu 5. DRŚK PROW 2014-2020**, jak i do nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PS WPR 2023-2027 w zależności od tego, czy zobowiązanie zostało podjęte w PROW 2014-2020 czy w PS WPR 2023-2027*

* dla nowo ustanawianych PZO/PO zapis dotyczący działań fakultatywnych na trwałych użytkach zielonych będzie brzmiał: **Użytkowanie zgodnie z wymogami zobowiązań rolno środowiskowo klimatycznych WPR**

OCHRONA PRZYRODY OBSZARÓW WIEJSKICH

PLAN STRATEGICZNY DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023–2027

Pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/interwencje-rolno-srodowiskowo-klimatyczne>